

Recenzja

dorobku naukowego i aktywności naukowej dr Doroty Grego – Planer na potrzeby postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości

Podstawa opracowania recenzji

Recenzja została opracowana na potrzeby postępowania habilitacyjnego dr Doroty Grego – Planer, prowadzonego przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Podstawę sporządzenia recenzji stanowią:

- pismo Pani Przewodniczącej Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości – prof. dr hab. Aldony Glińskiej – Naweś z dnia 26.07. 2023r.;
- uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, jako podmiotu habilitacyjnego, z dnia 20.07. 2023 r., o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Dorocie Grego – Planer w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości;
- komplet dokumentów w postępowaniu habilitacyjnym dr Doroty Grego – Planer.

Podstawowe dane o Habilitantce

Dr Dorota Grego – Planer ukończyła studia magisterskie na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2008r. Stopień doktora uzyskała w 2014r. decyzją Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (praca napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Macieja Zastempowskiego). Od 2011r. jest zatrudniona na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, pracując kolejno na stanowisku:

- asystenta (2011 – 2014) – Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem;
- adiunkta (od 2014r.) – Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem.

Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości

Pani dr Dorota Grego – Planer jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej wskazała autorską monografię naukową pt. „Organizacyjne zachowania obywatelskie w kontekście zycziwego przywództwa”, wydaną przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (recenzentami byli dr hab. Patrycja Klimas i dr hab. Przemysław Zbierowski). Podjęta problematyka jest niewątpliwie istotna i jednocześnie słabo, zwłaszcza w naszym kraju, rozpoznana, przeto wypełnia ważną lukę badawczą.

W ramach postępowania badawczego dr Dorota Grego – Planer sformułowała główny cel pracy (identyfikacja „...relacji zachodzących między zycziwym przywództwem a zachowaniami obywatelskimi oraz przywiązaniem organizacyjnym”), którego realizacja została zaprezentowana w pięciu rozdziałach. W pierwszym, przedstawiono istotę i definicję zachowań obywatelskich, następnie główne kierunki badawcze oraz podział zachowań na siedem kategorii i dwa wymiary. W moim przekonaniu, wartością dodaną są rozważania dwóch ostatnich części rozdziału dotyczące determinant zachowań obywatelskich i ich efektów. Jakkolwiek nie wyczerpują one (rozważania) wszystkich podejmowanych w doniesieniach literaturowych wątków, to są potwierdzeniem erudycji Autorki i umiejętności syntezy wyników przeprowadzonej analizy.

W rozdziale drugim skupiono uwagę na zycziwym przywództwie, traktowanym jako słabo rozpoznany, zwłaszcza na gruncie polskim, konstrukt w naukach o zarządzaniu i jakości. Omówiono w nim istotę przywództwa, a także cztery jego koncepcje oparte na wartościach. W kolejnych punktach, w rzetelny sposób, przedstawiono rozwój koncepcji zycziwego przywództwa, jego wymiary oraz instrumenty pomiaru. Treścią ostatniego podrozdziału są teorie i podejścia wyjaśniające możliwą zależność między zycziwym przywództwem i zachowaniami obywatelskimi. Rozdział ten, podobnie jak poprzedni, oceniam, ogólnie biorąc, pozytywnie – obydwie stanowią solidne fundamenty pod część empiryczną.

Takim fundamentem jest też treść trzeciego rozdziału dotyczącego przywiązania organizacyjnego, które jest traktowane w modelu badawczym jako możliwy mediator między zycziwym przywództwem i zachowaniami obywatelskimi. Najpierw uporządkowana została terminologia związana ze zjawiskiem przywiązania organizacyjnego, a w kolejnych punktach omówiono ewolucję koncepcji tego zjawiska, scharakteryzowano jego wymiary według Allen i Meyera oraz zaprezentowano determinanty przywiązania. Rozdział zamykają rozważania

odnoszące się do efektów przywiązania organizacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem korzyści zachowań obywatelskich.

W czwartym rozdziale zaprezentowano zastosowaną metodykę badawczą, tj:

- cele szczegółowe w czterech perspektywach (teoretycznej, metodycznej, empirycznej i utylitarnej);
- hipotezy badawcze;
- wykorzystane podejście badawcze (połączenie elementów badań jakościowych i ilościowych);
- sposób pomiaru zmiennych uwzględnionych w modelu;
- dobór próby i charakterystykę badanych podmiotów;
- metody analizy danych empirycznych (hipotezy weryfikowano za pomocą modelowania równań strukturalnych).

Przyjęty sposób postępowania badawczego oceniam generalnie jako zadawalający.

W ostatnim rozdziale zaprezentowano wyniki przeprowadzonych badań, mianowicie:

- zidentyfikowany poziom zachowań obywatelskich w badanych przedsiębiorstwach,
- opis procesu weryfikacji i adaptacji skali pomiaru życzliwego przywództwa,
- zidentyfikowany poziom życzliwego przywództwa i przywiązania organizacyjnego,
- rezultaty testowania hipotez.

Rozdział kończy interesująca dyskusja nad uzyskanymi rezultatami badań empirycznych.

Całość pracy zamyka podsumowanie, w którym przedstawiono teoretyczne i praktyczne implikacje przeprowadzonych badań, jak również scharakteryzowano ograniczenia badawcze oraz kierunki przyszłych przedsięwzięć.

Sformułowane wyżej uwagi nie oznaczają jednak, że osiągnięcie naukowe dr Doroty Grego – Planer jest wolne od pewnych niedociągnięć. Za słabszą jego stronę uważam głównie:

- Sposób rozpatrywania w badaniach efektów zachowań obywatelskich i przywiązania organizacyjnego. W podrozdziałach 1.5 i 3.5 Habilitantka podkreśla, że obie zmienne promują wydajne i efektywne funkcjonowanie organizacji, jednak w koncepcyjnym modelu badawczym jest ono jakby z nimi tożsame. Zdaje się o tym świadczyć następujące zdanie z zakończenia pracy: „zarówno wysoki poziom obywatelskości pracowników, jak i ich przywiązania – zwłaszcza afektywnego, przynoszą organizacji ogromne korzyści, o czym wspomniano w niniejszej książce”. (str. 288). Wartość pracy byłaby jeszcze większa, gdyby zostało to empirycznie zweryfikowane.

- Dość powierzchowna interpretacja uzyskanych wyników badań z punktu widzenia polskich uwarunkowań kulturowych. Na przykład, ważnym rezultatem badawczym jest nie czterowymiarowe, lecz trójwymiarowe ujęcie życzliwego przywództwa w polskim kontekście badawczym. Nie została jednak sformułowana jednoznaczna odpowiedź na pytanie: dlaczego w tym kontekście takie ujęcie jest bardziej zasadne?
- Charakter prowadzonych w trzech pierwszych rozdziałach rozważań. Zazwyczaj sprowadzają się one do opisu, bardzo rzetelnego zresztą, prezentowanych w doniesieniach literaturowych poglądów. Nieczęsto prowadzona jest natomiast wnikliwa dyskusja z zawartymi w cytowanych pracach koncepcjami, czy pogłębiona analiza porównawcza, ujawniająca wartość własnych przemyśleń na tle innych.
- Ograniczona reprezentatywność próby wynikająca z jej celowego doboru. Habilitantka usprawiedliwia się z tego podkreślając, że taki dobór uchronił ją przed dotarciem do przedsiębiorstw zarządzanych tylko z pozoru przez życzliwych liderów. Moim zdaniem, dobór celowy nie jest najlepszym rozwiązaniem, niemniej docenić należy próbę zminimalizowania podjętego ryzyka przez względnie dużą liczebność próby i zastosowanie podejścia multi-informant.

Wskazane niedoskonałości nie podważają jednak, podkreślić należy, pozytywnej oceny monografii Pani doktor Doroty Grego – Planer, zawierającej interesujące rozwiązania ważnego, zarówno z teoretycznej, jak i praktycznej perspektywy, problemu badawczego. Za znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości można uznać przede wszystkim:

- weryfikację i adaptację narzędzia do pomiaru życzliwego przywództwa z uwzględnieniem perspektywy podwładnych;
- potwierdzenie, że życzliwe przywództwo jako wielowymiarowy konstrukt jest również użyteczne w polskim kontekście kulturowym;
- określenie zależności między życzliwym przywództwem i zachowaniami obywatelskimi z uwzględnieniem mediatora w postaci przywiązania organizacyjnego oraz moderatora w formie własności przedsiębiorstwa (firma rodzinna lub nie).

Podsumowując, lektura pracy pt. *Organizacyjne zachowania obywatelskie w kontekście życzliwego przywództwa* pozwala stwierdzić, że jest ona osiągnięciem wnoszącym znaczny wkład w rozwój nauki o zarządzaniu i jakości.

Ocena pozostałych osiągnięć Habilitantki, w tym ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Działalność naukowa dr Doroty Grego – Planer po uzyskaniu stopnia naukowego doktora koncentrowała się wokół trzech obszarów badawczych. Są nimi:

- konkurencyjność i innowacyjność tajemniczych mistrzów;
- innowacyjność przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MŚP;
- zachowania organizacyjne.

Aktywność naukowa we wskazanych obszarach przyczyniła się do rozwoju wiedzy w zakresie:

- kształtowania potencjału konkurencyjnego ukrytych liderów polskiej gospodarki,
- finansowych uwarunkowań innowacyjnej aktywności małych przedsiębiorstw energetycznych funkcjonujących w Polsce,
- wpływu zdolności pozyskiwania innowacyjnych technologii na przewagę konkurencyjną w polskim sektorze komercyjnych usług finansowych,
- roli samorządów lokalnych we wzroście innowacyjności i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw,
- negatywnych konsekwencji pracy zespołowej,
- określania poziomu zachowań obywatelskich i przywiązania organizacyjnego w szkołach państwowych i prywatnych,
- wpływu postrzeganego wsparcia organizacyjnego na zachowania obywatelskie pracowników,
- determinant zachowań innowacyjnych.

Efektom realizowanych przez Habilitantkę badań naukowych po uzyskaniu stopnia doktora jest 39 opublikowanych prac, w tym: 3 monografie, 8 rozdziałów w monografiach, 4 rozdziały w materiałach konferencyjnych indeksowanych w Web of Science lub Scopus oraz 24 artykuły naukowe. Prace te były, według Google Scholar, cytowane 292 razy (indeks H:8), 48 razy w bazie Web of Science (indeks H:4) oraz 41 razy w bazie Scopus (indeks H:3). Sumaryczny IF wynosi 13,812.

Oprócz aktywności publikacyjnej Pani dr Dorota Grego – Planer:

- uczestniczyła w trzech międzynarodowych projektach badawczych;

- była współwykonawcą dwóch krajowych projektów finansowanych ze środków NCN oraz NCBiR;
- realizowała cztery indywidualne oraz osiem wspólnych badań statutowych;
- wzięła udział w 17 konferencjach naukowych (7 miało charakter międzynarodowy);
- zrecenzowała 65 tekstów naukowych;
- pełniła funkcję promotora pomocniczego w trzech przewodach doktorskich;
- współpracowała z dwoma zagranicznymi ośrodkami naukowymi (Uniwersytet Santiago de Compostella, Uniwersytet Technologiczny w Czechach).

Reasumując, pozostałą działalność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej oceniam jako satysfakcjonującą.

Osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Aktywność Habilitantki w zakresie działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę polegała m.in na:

- prowadzeniu zajęć z różnych przedmiotów na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu;
- uczestnictwie w organizowaniu kilku konferencji i seminariów naukowych;
- uczestnictwie w pracach Rady Dyscypliny Nauk o Zarządzaniu i Jakości (jako przedstawiciel doktorów);
- pełnieniu funkcji Przewodniczącej Komisji ds. Etyki Badań Naukowych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK (od 2022 r.);
- prowadzeniu własnego przedsiębiorstwa typu spin – off.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę oceniam pozytywnie.

Konkluzja końcowa

Na podstawie dokonanej oceny osiągnięcia naukowego oraz pozostałego dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego, popularyzatorskiego i w zakresie współpracy międzynarodowej, wnioszek o nadanie Pani dr Dorocie Grego – Planer stopnia doktora

habilitowanego opiniuję pozytywnie. Wskazane osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Habilitantka wykazała się też istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Norj'.